Skolinspektionen

Huvudman

Mönsterås kommun
kommun@monsteras.se

Beslut

Datum 2026-11-18
Dnr SI 2026:8325

Ärendet

Tillsyn av förskoleklassen och grundskolan Mölstadskolan (F-6) i Mönsterås kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mönsterås kommun att senast den **26 februari 2027** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brist rörande utredning om särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Mönsterås kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Mönsterås kommun ska vidta följande åtgärder

Utredning om särskilt stöd

1. Rektorn ska, för varje anmälan om särskilt stöd som inkommer till rektorn – eller som redan har inkommit men där utredning inte har påbörjats – se till att respektive elevs behov av särskilt stöd utreds. Rektorn ska dokumentera vilket datum en utredning har startat för respektive anmäld elev avseende elever som anmälts under perioden den 18 november 2026 till och med den 19 februari 2027. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Mönsterås kommun en anmärkning avseende brist rörande beslut om särskild undervisningsgrupp. Mönsterås kommun ska senast den **26 februari 2027** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser anmälan till rektorn, beslut om åtgärdsprogram samt förebyggande och upprätthållande arbete för att skapa studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2026:8325) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2026, utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys, inlett en tillsyn av Mölstadskolan i Mönsterås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Mölstadskolan följer gällande bestämmelser om anmälan till rektorn, utredning om särskilt stöd, beslut om åtgärdsprogram, beslut om särskild undervisningsgrupp samt förebyggande och upprätthållande arbete för att skapa studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 14-15 oktober 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skriftliga rutiner avseende arbetet med särskilt stöd och skriftliga individuella utvecklingsplaner från 2025 och 2026 i utvalda årskurser. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Utredning om särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att när lärare befarar att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas och gör en anmälan om det till elevhälsan leder anmälningarna inte alltid till att en utredning om särskilt stöd startas. Elevhälsoteamet avgör om en utredning om särskilt stöd ska inledas eller inte efter anmälan. Av intervju med rektorn framgår att en bedömning görs på elevhälsomötet om läraren som gjort anmälan har uttömt alla extra anpassningar. Det förekommer att elevärenden hänvisas tillbaka till läraren efter anmälan med uppmaning om att pröva nya extra anpassningar. Av intervju med elevhälsan framgår att det är först när elevhälsoteamet anser att alla extra anpassningar är uttömda som en anmälan leder till att en utredning om särskilt stöd startas.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Utredningen visar att elevhälsoteamet vid varje inkommen anmälan gör en bedömning om en utredning om särskilt stöd ska inledas eller inte. Detta tillvägagångssätt visar på att en anmälan om särskilt stöd inte alltid leder till en utredning.

Enligt skollagen ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds för varje elev som rektorn mottar en anmälan om; det är inte valfritt att starta en sådan utredning. Om en elevs behov inte utreds riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stöd som eleven kan ha rätt till.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Mönsterås kommuns verksamhet vid Mölstadskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utredning om särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Mönsterås kommuns att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Anmärkning

Beslut om särskild undervisningsgrupp

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av den till Skolinspektionen inkomna dokumentationen likväl som av intervjuer med, lärare, elevhälsan och rektorn framgår att skolan har en särskild undervisningsgrupp. Vid tiden för verksamhetsbesöket var fem elever placerade i gruppen. Det framgår vidare att samtliga fem elever har ett åtgärdsprogram där det anges att de får sin undervisning i den särskilda undervisningsgruppen. I ett av åtgärdsprogrammen framgår dock att beslutet har undertecknats av specialpedagogen och inte av rektorn. Av intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår att de intervjuade är medvetna om att beslut gällande särskilt stöd i form av undervisning i särskild undervisningsgrupp är förbehållet rektorn. Enligt rektorn det rör sig om ett enskilt misstag och inte om en beslutsordning som tillämpas på skolenheten.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. (3 kap. 11 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges 1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt

11 §, 2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller 3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns en brist i skolenhetens arbete med beslut om särskild undervisningsgrupp eftersom beslutet avseende en elev vid skolenheten inte har fattats av rektorn.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Mönsterås kommuns verksamhet vid Mölstadskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om särskilt undervisningsgrupp. Utredningen visar att bristen endast gäller en elev och att felet beror på ett misstag som rektorn blivit varse om genom Skolinspektionens tillsyn. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Mönsterås kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Anmälan till rektorn

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att när lärare befarar att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas anmäler lärare detta till elevhälsoteamet där biträdande rektorn ingår. Av intervju med lärare framgår att lärarna uttömmer stödinsatser i form av extra anpassningar inom den ordinarie undervisningen innan de gör en anmälan. Av intervju med lärare framgår vidare att de har anmält elever, som är i behov av mer stöd än det som ges i form av extra anpassningar, på flera olika sätt. Tidigare gjordes anmälan genom samtal eller möte med elevhälsan. Numera ska anmälan göras digitalt via en länk som finns tillgänglig på skolenhetens gemensamma plattform. När lärarna har skickat in anmälan får de ett automatiskt meddelade om att anmälan är gjord.

Av intervjuer med rektorn och biträdande rektorn framgår att de får information om vilka elever som har anmälts genom ett meddelande i

systemet när en anmälan registrerats i enlighet med den nya rutinen. Rutinen har inte använts frekvent av lärare. Det förekommer fortfarande att anmälningar görs muntligen, men enligt rektorn håller detta tillvägagångssätt på att fasas ut. Information i sådana anmälningar förmedlas då vid elevhälsoteamets möten. Rektorn uppger vidare att skolenheten arbetar med att systematisera hanteringen av anmälningar om elevers behov av särskilt stöd så att anmälan till rektorn och elevhälsoteamet görs via skolenhetens digitala dokumentationssystem. Detta även i syfte att förbättra själva innehållet i dokumentationen.

Under verksamhetsbesöket tog Skolinspektionens utredare del av dokumentation avseende elevernas måluppfyllnad i två årskurser och ställde frågor kring elever som uppvisat otillräckliga kunskaper i ett eller flera ämnen under höstterminen 2025 samt vårterminen 2026. Av kompletterande intervjuer med undervisande lärare och rektorn framgår att några elever har lärare anmält för utredning om eventuellt behov av särskilt stöd efter Skolinspektionens verksamhetsbesök och att några elever i nuläget bedöms ha tillräckliga kunskaper samt att det för några elever är tillräckligt med att få fortsatt stöd i form av extra anpassningar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det av utredningen inte framgår att skolenheten har brutit mot bestämmelserna när det gäller att anmäla till rektorn. Utredningen visar att lärare anmäler när elever, trots extra anpassningar, befaras inte komma uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Att lärare inte alltid anmäler på specifikt det sätt som rektorn har bestämt att lärare ska anmäla riskerar dock att alla anmälningar inte kommer till rektorns kännedom. Flera elever har anmälts av lärare först efter att Skolinspektionen ställt frågor på grund av elevernas bristande måluppfyllelse. Skolinspektionen har emellertid inte kunnat identifiera någon elev som lärare inte har uppfyllt sin anmälningsskyldighet för. Tillsynen avslutas därmed i denna del.

Beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår att efter en utredning av särskilt stöd fattar rektorn, eller biträdande rektorn genom delegation, beslut om huruvida ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. Vidare uppger rektorn och elevhälsan att eleven och elevens vårdnadshavare underrättas om innehållet i åtgärdsprogrammet via den digitala plattform skolenheten använder sig av. Enligt rektorn och elevhälsan informeras elev och vårdnadshavare även om möjligheten att överklaga beslutet. Informationen lämnas genom en avslutande skrivelse i åtgärdsprogrammet.

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har fått ta del av inför tillsynsbesöket framgår elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Det framgår även när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att efter varje utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska rektorn fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av ett åtgärdsprogram ska det framgå elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Det ska också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår att beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd bland annat i fråga om åtgärdsprogram. (28 kap. 16 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att i ärenden enligt skollagen som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas, däribland bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut samt om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande och upprätthållande arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att skolenhetens elever ges en undervisning som generellt sett präglas av studiero. Elever uppger i intervju att nivån av studiero varierar beroende av lärare, undervisningens utförande samt vid vilken tidpunkt på dagen undervisningen äger rum. Elever uppger även att lärare säger till elever som inte bidrar till studiero i klassrummet och beskriver olika metoder som lärarna använder för att återställa studieron i klassrummet. Vidare framgår det av intervju med elever att de känner till skolreglerna samt de klassrumsregler som gäller för den egna klassen.

Av intervju med rektorn framgår att arbetet med studiero tas upp löpande vid olika möten, såsom arbetsplatsträffar och studiedagar, i syfte att skapa en ökad samsyn bland personalen. Vidare framgår att skolledningen följer upp elevernas upplevelse av studiero genom årliga trygghets- och trivselenkäter. Resultatet av enkäterna analyseras och utgör underlag för beslut om och genomförande av åtgärder sätts in som är baserade på enkätresultatet. Åtgärder som har satts in i syfte att öka studieron i vissa klasser har bland annat bestått i att dela upp en klass i halvklass, byte av lärare och insamling av elevernas mobiltelefoner vid skoldagens början, vilka återlämnas vid skoldagens slut. Vidare inleds skoldagen med en startuppgift i kombination med lugn musik. Rektorn uppger vidare att hen och den mer verksamhetsnära biträdande rektorn genomför ronder regelbundet på skolenheten. Detta i syfte att följa upp lärarnas ansvarstagande för studieron i respektive klass, och genom det skaffa sig en nulägesbild samt undersöka om de insatta åtgärderna får avsedd effekt. Detta tillvägagångssätt bekräftas även av intervjuerna med elevhälsan och lärarna.

Av intervju med rektorn framgår även att rektorn får både stöd i arbetet och har goda förutsättningar av huvudmannen att kunna bedriva ett förebyggande och kontinuerligt arbete för att skapa och upprätthålla studiero.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där undervisningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Det ska på skolenheten bedrivas både ett förebyggande arbete som syftar till att skapa studiero och ett arbete för att upprätthålla studieron. Huvudmannen ska säkerställa att arbetet bedrivs och rektorn ska ansvara för arbetet. (5 kap. 3 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att ett förebyggande arbete innebär bland annat att skolor och huvudmän följer upp elevernas studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Det kan bland annat innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade gemensamma regler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver. Sammansättningen av elever på olika skolenheter kan också vara en av de faktorer som ingår i de analyser som ska göras. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. (prop. 2021/22:160 s. 229)

Vidare framgår av förarbetena till skollagen att skolan även aktivt behöver arbeta för att upprätthålla studieron i undervisningen vilket bland annat kan innebära att se till att verksamheten organiseras på ett lämpligt sätt för att främja en kvalitativ undervisning eller att utveckla lärarnas ledarskap. Det kan också innebära att nödvändiga åtgärder vidtas när det gäller enskilda elever. Det anges att det förutsätter att rektorn och skolledningen har en uppfattning om hur lektionerna och undervisningen fungerar och att lärarna har nödvändiga förutsättningar för att utöva sitt undervisningsuppdrag. I förarbetena framhålls att rektorn behöver säkerställa att skolans gemensamma regler följs och att lärare har ett aktivt ledarskap på lektionerna som främjar och upprätthåller studiero vilket bidrar till att ordningsstörningar inte uppstår. Arbetet med att upprätthålla studieron förutsätter ett verksamhetsnära ledarskap där rektorn utifrån en nulägesanalys, ansvarar för att bedriva ett operativt arbete för studiero. Det kan till exempel handla om att stärka lärarens förutsättningar att utöva sitt ledarskap, men även att rektorn behöver fatta beslut om disciplinära åtgärder för enskilda elever. Det kan också handla om att på skolenheten, vid behov, arbeta med gemensamma förhållningsätt och strukturer. Rektorn behöver även skaffa sig vetskap om i vilken utsträckning elever olika behov av stöd tillgodoses. För att studieron ska kunna upprätthållas behöver vidare huvudmannen ha en god kännedom om skolenheternas förutsättningar och utmaningar. (prop. 2025/26:193 s. 36–37 och 151)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Julia Eklund

Beslutsfattare
Signerat av: Julia Eklund

X Ann-Charlotte Ehn

Föredragande
Signerat av: Ann-Charlotte Ehn